

Systematisk videoobservasjon av konfliktatferd:

refleksjoner rundt en studie av politiets møte med «de ufordragelige»¹

Hans Myhre Sunde, PhD Research Fellow ved Netherlands Institute for the Study of Crime and Law Enforcement (NSCR), og Universitetet i Amsterdam (UvA)

Innledning

Nesten alt vi vet om kriminalitet er basert på det vi blir fortalt av andre. Vi gjør intervjuer, surveyundersøkelser, og bruker panel-, register-, offerundersøkelser- og selvrapporteringsdata for å svare på problemstillingene våre og produsere kunnskap om kriminalitet. Vi gjør også feltarbeid med ulik grad av deltagelse. Kriminalitet er likevel et sjeldent fenomen, og det kan i noen tilfeller være problematisk å observere, uten å gripe inn eller melde ifra (Skilbrei, 2013). De vi intervjuer kan gjengi detaljer feil, eller fortelle oss det de tror vi vil høre (Kvale og Brinkmann, 2015), mens de vi observerer kan forsøke å skjule lovbrudd, eller endre sin atferd hvis de vet vi ser på (Tjora, 2018). Ulike former for registerdata er ofte produsert av andre, mens politiregisterdata ofte baserer seg på retrospektive gjengivelser fra aktørene i saken (Lindegaard og Bernasco, 2018). Faktisk er det sjeldent at forskere observerer kriminaliteten. Dette gjelder også for konflikthåndtering, vold og fysisk maktanvendelse i møter mellom politi og borger. Noen steder, som Skandinavia og Nederland, er møtene ofte preget av gjensidig respekt og samtale, mens de andre steder er preget av mistillit. I enkelte tilfeller utspiller det seg konflikter – og i noen få blir det brukt fysisk makt av en eller begge parter.

I dette essayet reflekterer jeg rundt hvordan systematisk videoanalyse kan produsere ny kunnskap om kriminalitet og forebyggingen av den, og hvordan metoden kan anvendes i forskning på politi-og-borger-interaksjoner. Jeg argumenterer for at metoden også kan bidra med nye innfallsvinkler som kan bringe den empiriske forskningen i nordisk kriminologi fremover. Min forskning er del av et prosjekt om forbedring av arbeidsmiljøet for utsatte yrker gjennom konflikthåndtering, ledet av Marie Rosenkrantz Lindegaard, finansiert av Arbejdsmiljøforskningsfonden.² Vårt mål er å forebygge vold og trusler i arbeidslivet mot disse yrkesgruppene. Derfor er det naturlig å avslutte

1. Systematic video analysis of conflict behavior: Reflections on a study of «bad attitude» in police-citizen encounters
2. Ref J.nr. 20185100161

med å diskutere hvordan funnene i prosjektet kan være relevante for nordisk kriminalpolitikk. Men først er det passende med en særdeles kort oversikt over feltet og dets mangler, før jeg redegjør for den konkrete metodiske tilnærmingen og hvordan metoden kan bidra til å tette disse hullene.

1. Felt

Kunnskapen om hva som foregår når politiet og borgere møtes produseres for det meste i USA, og kan deles inn i individuelle, områdebaserte, organisatoriske, og situasjonelle forklaringer. Selv om det er en del blandete funn i feltet, kan man se noen trender. På det individuelle nivået ser det ut som at unge menn under 30 er mest utsatt for politiets maktbruk (Klahm og Tillyer, 2010). Etniske minoriteter, og da spesielt svarte i USA, ser ut til å være overrepresentert på den mottakende siden av dødelig makt (Sherman, 1980; Riksheim og Chermak, 1993), selv om andre ikke finner noen korrelasjon. Polititjenestekvinner ser ut til å bruke makt noe sjeldnere, og mildere makt når de først tyr til det (Klahm og Tillyer, 2020). Det ser også ut til at politiet bruker mer makt i områder som er sosioøkonomisk marginaliserte, og mindre i «stabile» områder med lite inn- og utflytting (Sherman, 1980), samt at fattigdom på nabolagsnivå linkes til høyere arrestasjonsfrekvens (Riksheim og Chermak, 1993). Det er også vist at nabolag med en høy andel minoriteter og «measures of community 'dangerousness'» kan linkes til politiets bruk av makt (*ibid.*, s. 374). Avdelinger hvor ledere må fylle inn såkalte «bruk-av-makt-rapporter», har noe lavere forekomst av fysisk makt (Paoline, Terrill og Somers, 2021).

På det situasjonelle nivået ligger fokuset på selve møtet. Antallet polititjenestepersoner (Riksheim og Chermak, 1993), aktive borgere og tilskuere (Terrill, 2005) påvirker hvorvidt politiet bruker makt. Når det kommer til selve interaksjonen, ser det ut til at, slik John van Maanen (1978) ufiltrert la det frem, politiet bruker mer makt mot *the assholes* – de ufordragelige. Da David Weisburd og kolleger (2000) spurte politifolk direkte, kunne de bekrefte at de var mer tilbøyelige til å arrestere borgere med «dårlig holdning», mens Paoline og kolleger (2021, s. 4) fant at motstand hos borgerne ofte er det som korrelerer mest med politiets fysiske maktanvendelse. Det er altså borgernes atferd i samhandlingen som best predikerer hvorvidt politiet bruker makt mot dem. I feltet blir dette kalt «the demeanor hypothesis».

2. Feltets seks forskningshull – og systematisk videoanalyse som et (delvis) svar på disse

PhD-prosjektet retter søkelyset på mikrointeraksjonene mellom politiet og borgere. Selv om det kan fremstå åpenbart at borgeres atferd påvirker hvordan politiet agerer, har feltet klare mangler og en del er uklart om hvordan de

påvirker. David Klinger (1994) presenterer seks forskningshull, som nesten 30 år senere har vist seg vanskelige å tette (se også Nix *et al.*, 2019), og jeg prøver i dette prosjektet å gjøre nettopp det. Klinger (1994) starter med å kritisere feltet for å benytte seg av det underutviklede teorikonseptet *demeanor*. Det finnes ingen gjengse godtatte detaljbeskrivelser av hva dette *demeanor*-begrepet er, annet enn definisjonen «legally permissible behavior of citizens during interactions with police officers that indicates the degree of deference or respect they extend to the involved officers» (s. 477). Det er altså uklart hvilke atferdsmønstre dårlig *demeanor* består av, annet enn at det er lovlige atferder. Som følge av dette forskningshullet har en del tidligere forskning sammensmurt kategoriene, og kodet helt åpenbar kriminalitet (eksempelvis angrep på politiet) som *demeanor*, og dernest hevdet å finne en effekt.

Videre trekker Klinger (1994) frem reaktivitetsproblemet i observasjonsforskning. Hvordan påvirker forskerens tilstedeværelse de vi observerer? Det er sannsynlig at en forsker i baksetet vil påvirke hvordan tjenestepersoner og borgere agerer i møtene (Spano, 2005), og i noen sære tilfeller ser forskeren seg til og med nødt til å gripe inn (Spano og Reisig, 2006). Tidsaspektet er også vektlagt i Klingers (1994) kritikk. Ved bruk av vanlige metoder kan det vært vanskelig å vite om det er politiets eller borgerens atferd som setter tonen for samhandlingen. Hevet borgeren stemmen først, eller hadde politiet en i overkant dominant holdning da de gikk inn i situasjonen? Å skulle notere ned slike mikrodetaljer på sekundet, og så skille dem fra hverandre kan være vanskelig selv for den mest trente observatør. Slik uklarhet rundt temporaliteten kan gi uriktige resultater i analysen.

Det femte hullet Klinger (1994) trekker frem er at studier ofte overser, glemmer eller ikke klarer å kontrollere for «før-interaksjonsforhold», altså hva politiet allerede vet om personene før de tar kontakt med dem. Dette hullet lykkes dessverre ikke mitt prosjekt med å adressere i særlig grad heller. Til tross for at vi har tilgang til enkle notater fra kameraoperatøren, og ofte har tilgang til rundt 30 minutter med video før politiet er på stedet, er det ikke verifiserbart fra mine data hva politiet vet før de ankommer. I de tilfellene hvor kameraoperatøren helt åpenbart observerer kriminalitet, vil dette kodes. For å løse denne svakheten ville det vært en fordel om vi kunne kryssreferert de konkrete videoene med detaljerte politirapporter, eller bekreftende intervjuer. Til sist påpeker Klinger (1994) at forskning må kode alle former for kriminalitet mens politiet er på stedet med en egen variabel og kontrollere for dette i analysen – det er jo tross alt ganske åpenbart at du risikerer at politiet gjør noe hvis du bryter loven rett foran øynene deres.

Det er med disse seks forskningshullene i bakhodet at prosjektet har tre mål. Først, å definere tydeligere hva *demeanor*-begrepet består av; så, å studere hvilken effekt en borgers *demeanor* har på politiets bruk av makt; til sist, å bruke kunnskapen for å forebygge konflikteskalering og minske utsattheten for vold for polititjenestepersoner. For å tette forskningshullene og oppnå

disse målene, benyttet systematisk videoanalyse. Metoden er inspirert av biologisk forskning hvor videokameraet lenge har spilt en viktig rolle. Den består av to faser – en induktiv fase der en kodebok utvikles, og en deduktiv fase der kodeboken anvendes systematisk på et større datasett. Videoene vi bruker er overvåkingsvideoer frigitt av Amsterdam-politiet, og samlet inn av prosjektleder Lindegaard. De er lagret på NSCRs *Secure Analytics Lab*-server,³ som kun kan åpnes i NSCRs lokaler og på sikre laptopper uten internettilgang. I den forberedende fasen kodet jeg og to kolleger⁴ omtrent 1000 videoer deskriptivt. Her benyttet vi oss av fire inkluderingskriterier (for en diskusjon av relevante kriterier, se Philpot *et al.*, 2019) for å vurdere om videoen kunne inkluderes i datasettet. For å inkluderes måtte videoen i) vise en *police-citizen encounter som varte i minst 30 sekunder*,⁵ ii) vise en interaksjon der politiet agerte med en sosial kontroll-hensikt (altså, ikke ved for eksempel medisinsk assistanse), iii) ha ingen eller kun sporadiske brudd på synsvinkel, og iiiii) ha en teknisk kvalitet som tillot oss å kode ansiktsuttrykk.⁶ Videoene har dessverre ikke lyd, noe som er en klar svakhet. Dette gjorde det ekstra viktig å ha tilstrekkelig teknisk kvalitet. Etter grovkategorisering passet omtrent 450 videoer kriteriene.

Første fase bestod av at vi analyserte ti interaksjoner induktivt. Her så vi etter hvilke atferder aktørene gjorde, og forsøkte å forstå hvilken effekt disse atferdene hadde på motparten. Disse ble beskrevet kvalitativt og så detaljert som mulig. Videre forsterket vi kodene med foreliggende forskning for å kontekstualisere dem. Her kategoriserte vi atferdene som medgjørlige, ufordragelige, men tross alt medgjørlige, eller motstridige, basert på kategoriseringen til Nix og kolleger (2019). I tillegg la vi til en kategori for aggressiv og kriminell atferd. Atferdene vi observerte var alt fra vanlige samtaler på den medgjørlige og ikke-motstridende siden (det vi anså som *baseline*), via ufordrageligheter som krangling, roping og peking, til direkte fysisk motstand. Politiets atferder ble kategorisert utfra maktpyramiden (f.eks. Henriksen og Kruke, 2020) som skiller mellom typene av makt politiet kan benytte seg av, fra tilstedeværelse og uformelle samtaler (ansett som *baseline*), via verbale ordre, til fysisk maktanvendelse som arrestasjon, bruk av batong og skytevåpen. Den første fasen resulterte i en kodebok med koder på situasjons- og individnivå.⁷ Den andre fasen består av å kode de utvalgte videoene systematisk i et Excel-skjema, der hver person blir kodet med individuelle karakteristikk og deres atferder.

Basert på analysen som følger av denne fasen vil, forhåpentligvis, fem av de seks forskningshullene Klinger (1994) har påpekt, bli adressert. For det første lar videoanalyse oss stoppe observasjonen, spole tilbake, og kjøre filmen i

3. Se <https://nscr.nl/en/datasets/>

4. En juniorforsker og en post.doc-forsker ved NSCR

5. I praksis betyr dette at minst en Law Enforcement Agent (politi og/eller de nederlandske handhavers) var tilstede

6. Selv om ansiktsuttrykk ikke ble bruk i kodeboken, var dette en god målstock for videokvalitet

7. Kodeboken kan lastes ned her: <https://osf.io/qg2mv/files/>

sakte film for å identifisere hva som skjer sekund-til-sekund. Det er derfor mulig å bevege seg fra koder som «slight resistance» (Alpert og Dunham, 2000), og «very impolite [...] calling names, ridiculing» (Lundman, 1996, s. 636), til detaljerte, mikroorienterte koder som «clearly pointing at an officer in an aggressive way [...] directed at (not just in general direction of) an officer and includes tense body/face» (se Kodeboken, s. 9-10). I tillegg lar det oss se observasjonen om og om igjen, noe som vil minimere tvil. Sjansen for at observatøren kanskje tar feil – var det et pek rett på en betjent, eller forbi? – reduseres når videoen kan ses utallige ganger i sakte film. Det blir lettere å telle antallet handlinger som utføres. Er det at borgeren utviser en «noe uhøflig» holdning som får politiet til å eskalere oppover maktstigen, eller er det de 17 tilfellene av kranglende gestikulering? Tilnærmingen lar oss analysere hvordan en borgers atferd påvirker politiets bruk av makt – og dermed utforske *the demeanor hypothesis* – men også vise hva *bad demeanor* faktisk er.

Videre lar systematisk videoanalyse oss se på feltet vi er interessert i uten å være der. Når etnografene går til feltet, vil de typisk forsøke å påvirke så lite som mulig. I dette prosjektet får vi data som er mindre påvirket enn det vi ville fått om jeg satt bak i politibilen. Selv om metoden i seg selv minsker reaktiviteten, og forskning viser at CCTV-kameraer i stor grad blir ignorert av aktørene, må man huske på at kameraposisjoneringen i seg selv fører til visse bias i hva vi observerer. I tillegg sitter det en person bak spakene som tar valg om hvilke vinkler de skal dekke, og hvilke situasjoner de lagrer (Lindegaard og Bernasco, 2018).

Systematisk videoanalyse tilrettelegger også for å dekke tidsaspektet i situasjonene. I likhet med den konseptuelle uklarheten i *demeanor*-begrepet, vet vi lite om hvordan samhandlingen mellom politi og borger utfolder seg sekund til sekund. Ved å kunne kode enhver atferd som forekommer, blir det straks mye lettere å bygge samhandlingsmønstre, og se hva som skjer først. Til den første artikkelen av prosjektet stoppes kodingen på det høyeste maktnivået fra politiets side. Dette gjøres for å kunne skille det som skjer før, og etter maktbruk. I tillegg er håpet å gjøre en sekvensiell analyse av et utvalg fra datasettet på et senere tidspunkt, hvor mønstrene og rekkefølgen av atferder vil stå i fokus. Til sist vil også prosjektet kode for kriminalitet som en egen variabel – der hvor en del eldre forskning har gått såpass langt som å forstå direkte fysiske angrep på politiet som *demeanor* (f.eks. Lundman, 1974), er det viktig og riktig å følge Klingers (1994) poenger om at kriminalitets- og *demeanor*-effekter er gjensidig ekskluderende.

3. Relevans for nordisk kriminologi

Forskningsintervjuet, spørreundersøkelsen, etnografien og bruken av registerdata er godt egnede metoder for å produsere visser typer kunnskap – men jeg mener systematisk videoanalyse kan bringe noe nytt til nordisk og inter-

nasjonal kriminologi. Som andre kolleger i forskergruppen⁸ tidligere har gjort, skal dette prosjektet videreutvikle metoden, og bringe videre fokuset på det vi faktisk kan se. Slik liknende forskning tidligere har bidratt til ny kunnskap på felter som vold i utelivet (Levine *et al.*, 2011), personran (Nassauer, 2018) og tilskuerintervensjon (Liebst *et al.*, 2018), er målet for dette prosjektet å bidra med kunnskap som kan bringe videre forståelsen av når, hvordan og hvorfor konflikter generelt, og politi-og-borger-interaksjoner spesielt, eskalerer til vold. I tillegg kan kunnskapen som den systematiske videoanalysen produserer, virke korrigerende eller nyanserende for hvordan vi forstår forskningsfeltet den kan anvendes på. Å ha tilgang til videobilder kan også nyansere hvordan aktørene vi intervjuer eller observerer, forstår seg selv og sine aktiviteter. Videre bør metodekunnskapene gjøres lett tilgjengelige slik at andre forskere kan ta i bruk systematisk videoanalyse i sine forskningsprosjekter. Som et første steg, har NSCR arrangert et kurs⁹ der metoden går i sømmene.

4. Relevans for nordisk kriminalpolitikk

Konfliktnivået og antallet trusler og voldslovbrudd mot politi og andre tjenestemenn øker i både Norge og Danmark. Statistikkbyråene viser til en økning i Norge fra 1021 anmeldte saker i 2007, til 1885 i 2020 (SSB, 2021), og 2961 anmeldte saker til 5877 i Danmark (Danmarks Statistik, 2021).¹⁰ I tillegg kommer mørketallene, som muligens består av mindre alvorlige trusler og voldshendelser som ikke anmeldes, men løses på stedet. Økningen av vold og trusler på jobb forklares ofte av dem det angår med, for eksempel, budsjettkutt, økende mengde psykiatrioppdrag eller mindre respekt for tjenestepersoner. Grunnet økningen er det behov for mer kunnskap på feltet, spesielt siden konklusjonene som dras, sjeldent er basert på empiriske undersøkelser. Selv om prosjektet mitt ikke skal foreta noe dypdykk inn i omfangsspørsmål, vil det kunne ha relevans for nordisk kriminalpolitikk og polisier praksis. Særdeles relevant vil det være for politiet, og mer generelt kan kunnskapen bidra til en forskningsbasert, situasjonell forebyggingsmodell for særlig utsatte yrkesgrupper. Kort fortalt skal prosjektet bygge opp et «førstehjelpsskrin» med relevante konflikthåndteringsverktøy. Prosjektets mikrofokus kan bidra til at tjenestemenn i fremtiden kan trenes bedre til å «se etter små tegn», slik Henrik Ramstad (2021) vektlegger i sin kronikk i Politiforum. Konflikter kan ikke forebygges alene av strukturelle reformer, mer penger eller flere sengeplasser i

8. Se <https://www.sociology.ku.dk/video-violence-group/members/> og <https://nscr.nl/en/theme/criminal-events/>

9. Se <https://nscr.nl/en/course-video-analysis/> og <https://www.dropbox.com/sh/jrtfm51ndx62l9v/AAAmgyAii45xTzKrW0SuP2Yla?dl=0>

10. I Sverige ser det ut som trenden er motsatt, og tallene har sunket fra 5292 anmeldte lovbrudd i 2011 til 3140 i 2020, mens tallene for trusler og «voldsom motstand» er stabile på ca. 6000 og 4500 i året. Se Brå (2021) Anmällda brått: Anmällda brott de senaste 10 åren.

psykiatrien. Det er et behov for å forstå konfliktens mikronatur, det som foregår når politiet og borgere samhandler, og det er kun her på mikronivå at konflikten faktisk utspiller seg, og kan forebygges av dyktige tjenestepersoner som kjenner igjen «de små tegnene». Slik Camilla Friis' systematiske forskning på billettkontrollører i Danmark har ført til målrettet trening for kontrollørene, vil det være mulig å anvende funnene fra dette prosjektet i trening og opplæring av politi og andre sosiale kontrollører og tjenestepersoner som er spesielt utsatt for vold i arbeidslivet. Et av hovedfunnene til Friis og kolleger (2020), var at bøteleggingssituasjoner som overskrider fire minutter har en forhøyd risiko for voldelig utfall. Følgelig er billettkontrollørene nå obs på hvor lang tid en interaksjon varer. Liknende praktisk kunnskap og konflikthåndteringsråd vil også – forhåpentligvis – være å finne i førstehjelpsskrinet når graden er forsvart ved Universitetet i Amsterdam.

Systematisk videoanalyse er i kriminologien en ung tradisjon. Der biologene i lang tid har omfavnet videokameraet i sin forskning, har kriminologer vært opptatt av andre metoder for å lære om kriminaliteten. Personlig har jeg aldri, som kriminolog, observert den. Jeg har hørt personer snakke om den, jeg har lest hva de oppgir om den i spørreundersøkelser, og jeg har sett bilder av den. Kanskje gjelder dette også mange av bidragsyterne i denne spesialutgaven. Tiden for å bruke systematisk videoanalyse i vår forskning, er nå.

Kontaktoplysninger

HMyhreSunde@nscr.nl

Litteratur

- Alpert GP og Dunham RG (2000) *Analysis of Police Use-of-Force Data*. National Criminal Justice Reference Service
- Danmarks Statistik (2021) STRAF11: Anmeldte forbrydelser etter område og overtrædelsesart
- Friis CB, Liebst LS, Philpot R og Lindegaard MR (2020) Ticket inspectors in action: Body-worn camera analysis of aggressive and nonaggressive passenger encounters. *Psychology of Violence* 10(5): 483-492
- Klahm CF og Tillyer R (2010) Understanding Police Use of Force: A Review of the Evidence. *Southwest Journal of Criminal Justice* 7(2): 214-239
- Henriksen SV og Kruke BI (2020) Norwegian Police Use of Firearms: Critical Decision-Making in Dynamic and Stressful Situations. *Nordic Journal of Studies in Policing* 7(2): 99-120
- Klinger D (1994) Demeanor or Crime? Why »Hostile« Citizens Are More Likely To Be Arrested. *Criminology* 32(3): 475-493
- Kvale S og Brinkmann S (2015) *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal
- Liebst LS, Heinskou MB og Ejbye-Ernst P (2018) On the actual risk of bystander intervention: A statistical study based on naturally occurring violent emergencies. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 55(1): 27-50
- Lindegaard MR og Bernasco W (2018) Lessons Learned from Crime Caught on Camera. *Journal of Research in Crime and Delinquency* 55(1): 155-186
- Levine M, Taylor PJ og Best R (2011) Third Parties, Violence, and Conflict Resolution: The Role of Group Size and Collective Action in the Microregulation of Violence. *Psychological Science* 22(3): 406-412

- Lundman RJ (1974) Routine police arrest practices: A commonweal perspective. *Social Problems* 22: 127-141
- Nassauer A (2018) How Robberies Succeed or Fail: Analyzing Crime Caught on CCTV. *Journal of Research in Crime and Delinquency* 55(1): 125-154
- Nix J, Pickett JT og Mitchell RJ (2019) Compliance, noncompliance, and the in-between: causal effects of civilian demeanor on police officers' cognitions and emotions. *Journal of Experimental Criminology* 15: 611-639
- Paoline III, EA, Terril W og Somers LJ (2021) Police Officer Use of Force Mindset and Street-Level Behavior. *Police Quarterly*. DOI: 10.1177/10986111211025523
- Philpot R, Liebst LS, Møller K, Lindegaard MR og Levine M (2019) Capturing Violence in the Night-Time Economy: A Review of Established and Emerging Methodologies. *Aggression and Violent Behavior* 46: 56-65
- Ramstad HS (2021) Slik kan du minske konflikt. *Politiforum* 16. juni. Hentet fra <https://www.politiforum.no/politisinnet/slik-kan-du-minske-konflikter/215093> (17.06.2021)
- Riksheim EC og Chermak SM (1993) Causes of Police Behavior Revisited. *Journal of Criminal Justice* 21: 353-382
- Skilbrei ML (2013) Hva betyr taushet? Taushetsplikten og varslingsplikten i vanskelig farvann. I Forrheim H og Ingierd H (red.) *Forskeres taushetsplikt og meldeplikt*. De nasjonale forskningsetiske komiteene: Oslo: 51-66
- Spano R (2005) Potential sources of observer bias in police observational data. *Social Science Research* 34(3): 591-617
- Spano R og Reisig MD (2006) «Drop the clipboard and help me!»: The determinants of observer behavior in police encounters with suspects. *Journal of Criminal Justice* 34(6): 619-629
- Sherman LW (1980) Causes of Police Behavior: The Current State of Quantitative Research. *Journal of Research in Crime and Delinquency* January 1980: 69-100
- SSB (2021) Anmeldte lovbrudd og ofre: Tabell 1 Anmeldte lovbrudd, etter type lovbrudd. Antall
- Terrill W (2005) Police use of force: a transactional approach. *Justice Quarterly* 22(1): 107-138
- Tjora A (2018) *Qualitative Research as Stepwise-Deductive Induction*. London: Routledge
- Van Maanen J (1978) The Asshole. In Manning PK og van Maanen J (eds.) *Policing: A View From the Street*. Santa Monica: Goodyear Publishing CO: 221-237
- Weisburd D, Greenspan R, Hamilton EE, Williams H og Bryant KA (2000) *Police attitudes toward abuse of authority: findings from a national study*. Washington: National Institute of Justice